

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/626
Toplantı Tarihi/Sayısı : 31.3.2022/12
Karar Numarası : 2022/189
Başvuran : G. O. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : T.C. Sağlık Bakanlığı (Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi)
Muhatap Adres : -

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. Tutulduğu ceza infaz kurumundan muayene olmak için sevk edildiği Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesinde kendisinden sürekli yeni tetkikler istenildiği, sağlık sorunun giderilmediği iddiasına ve ilgili hastane hakkında gereğinin yapılması talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran tarafından gönderilen ve Kurumumuzca 14.06.2021 tarih ve 2002 sayı ile kayda alınan dilekçede başvuran; "Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulduğunu, sırtında bir kitle olduğunu, 2 yıldır hastaneye gidip geldiğini, birçok defa MR (Manyetik rezonans görüntüleme) tetkiki yapıldığını, sonuçlarını öğrenmeye gittiğinde muayene olduğu doktor yerinde olmadığı için kendisinden tekrar MR istendiğini, bu durumu sürekli yaşadığı için en son dilekçe yazarak hastane sevkinin iptalini istediğini, kendisinin ameliyat olmak istediğini, bulunduğu cezaevinin revirinden şikayeti olmadığını ancak Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesinden şikayetçi olduğunu" belirtmekte ve konu ile ilgili mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Başvuruya ilişkin olarak, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 28.09.2021 tarihli ve 5946/... sayılı yazıda "Adı geçenin 03.05.2019 tarihinde anılan Kuruma alındığı, aynı tarihte ilk muayenesinin yapıldığı,

-17.05.2019 tarihinde kurum revirinde yapılan muayenesi sonucunda, ortopedi polikliniğine sevkinin uygun görüldüğü,

- 28.05.2019 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği, burada muayenesi sonucunda yeniden kuruma gönderildiği,

- 01.08.2019 tarihinde kurum revirinde yapılan muayenesi sonucunda vitamin eksikliği ve miyalji tanısı ile reçete düzenlendiği,

- 11.11.2019 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği, burada gerekli muayene ve tetkikleri yapıldıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 13.03.2020 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesine MR çekimi için sevk edildiği, burada MR çekimi tamamlandıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 03.04.2020 tarihinde kurum revir biriminde yapılan muayene sonucunda, vitamin eksikliği tanısı ile reçete düzenlendiği,

- 12.06.2020 tarihinde kurum revir biriminde yapılan muayene sonucunda, miyalji tanısı ile ilaç reçete

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

edildiği,

- 24.07.2020 tarihinde kurum revir biriminde yapılan muayene sonucunda, genel cerrahi polikliniğine sevk edilmiş olduğu,

- 29.07.2020 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, burada gerekli muayene ve tetkikleri yapıldıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 14.08.2020 tarihinde kurum revir biriminde muayene edildiği, yapılan muayene sonucunda miyalji tanısı ile ilaç reçete edildiği,

- 31.08.2020 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi USG Kliniğine sevk edildiği, burada USG çekimi tamamlandıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 26.01.2021 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, burada gerekli muayene ve tetkikleri yapıldıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 11.02.2021 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, burada gerekli muayene ve tetkikleri yapıldıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 26.02.2021 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesine sevk edildiği ve MR çekimi tamamlandıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 25.03.2021 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Polikliniği ve Plastik Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, burada gerekli muayene ve tetkikleri yapıldıktan sonra kuruma gönderildiği,

- 30.03.2021 tarihinde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesine MR çekimi için sevk edildiği, MR çekimi tamamlandıktan sonra kuruma gönderildiği,

Adı geçeninin dilekçesinde sağlığı ile ilgili olarak kurum idaresi veya kurum revir biriminden herhangi bir şikâyetinin bulunmadığı, hükümlünün şikâyetinin sevk edildiği Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesine yönelik olduğunun tespit edildiği, hasta hükümlü ve tutuklunun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi göreceğine muayene eden kurum doktorunun, kurum doktoru bulunmuyorsa aile sağlığı merkezi veya hastanede görevli doktorun karar verdiği, bu aşamada kurum idaresinin bir yetkisinin bulunmadığı" bildirilmiştir.

4. Kurumumuza, Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen bilâ tarih ve ... sayılı yazılı görüşte ise özetle; "Hükümlünün 26.12.2019 ve 11.02.2021 tarihli kayıtlarına göre kendisinden MR tetkiki istendiği, çekimlerinin yapıp sonuç raporlarının tamamlandığının tespit edildiği ve yazı ekinde sunulduğu, ayrıca hükümlü hastaların kurumlarından sevkli gelerek o günkü icapçı hekim tarafından muayenelerinin, tetkik ve tahlillerinin yapıldığı, yapılan bu tetkik ile tahlillerin icapçı hekim tarafından istendiği için bir daha sevkli geldiklerinde günlük icapçı hekim değiştiğinden aynı hekimle karşılaşamayabildiği; hükümlünün rahatsızlıkları ile ilgili hastanemize sevkli olarak tekrar müracaatı durumunda branş uzmanı hekimler tarafından değerlendirilebileceği" belirtilmiştir.

5. Söz konusu cevaplar başvurana iletilmiş olup, başvuran tarafından herhangi bir görüş bildirilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin son fıkrasında ise işleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile

başvuruya ilişkin diğer usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

8. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir.*"

9. Aynı Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun görevleri arasında İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak olduğu düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle uyumlu olarak, özgürlüğünden mahrum bırakılanların Kuruma yapmış oldukları başvurular bu kapsamda incelenmektedir.

11. İncelemeye konu başvuruda; başvuranın Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulduğu, tedavi ve tetkikleri için Kırıkkale İhtisas Hastanesine götürülmüş olduğu ve başvuranın esasen bu hastanede muayene olduğu doktorlara ilişkin şikâyetinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

12. Muhatap Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğünden alınan cevapta; "Adı geçen hükümlünün farklı tarihlerde Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesine sevk edildiği, hükümlü hastaların kurumlarından sevkli geldiği günkü icapçı hekim tarafından muayenelerinin, tetkik ve tahlillerinin yapıldığı, yapılan bu tetkik ile tahlillerin icapçı hekim tarafından istendiği için bir daha sevkli geldiklerinde günlük icapçı hekim değiştiğinden aynı hekimle karşılaşamayabildiği; hükümlünün rahatsızlıkları ile ilgili hastaneye sevkli olarak tekrar müracaatı durumunda branş uzmanı hekimler tarafından değerlendirilebileceği" belirtilmiştir.

13. Sağlık hizmeti alanların sahip olduğu haklar, 1.8.1998 tarih ve 23420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Mezkur Yönetmelik'te hasta hakları detaylı bir şekilde düzenlenmiş ve Yönetmelik'in "Müracaat, Şikayet ve Dava Hakkı" başlıklı 42'inci maddesinde "*Hastanın ve hasta ile ilgili bulunanların, hasta haklarının ihlali halinde, mevzuat çerçevesinde her türlü müracaat, şikayet ve dava hakları vardır.*" denilmek suretiyle yasal güvenceler sağlanmıştır.

14. Aynı Yönetmelik'in 43'üncü maddesinde sağlık kurum ve kuruluşlarının sorumluluğu düzenlenmiştir. Buna göre; "*Hasta haklarının ihlali halinde, personeli istihdam eden kurum ve kuruluş aleyhine maddi veya manevi veyahut hem maddi ve hem de manevi tazminat davası açılabilir. Ancak, aleyhine dava açılacak merciin kamu kurum ve kuruluşu olması halinde;*

a) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 nci maddesine göre; *hakkın bir idari işlem dolayısı ile ihlal edilmesi halinde ilgililer, doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açabilirler.*

b) Aynı Kanun'un 13 üncü maddesi uyarınca, *zarar verici eylemin öğrenildiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde maddi ve manevi tazminat olarak istenilen tazminat miktarı ayrı ayrı gösterilerek idareye müracaat edilmesi ve talebin açıkça veya zimnen reddi halinde kanuni süresi içinde idari yargı*

mercilerinde dava açılması gerekir."

15. Yönetmelik'in 44'üncü maddesinde devlet memuru veya diğer kamu görevlisi personelin sorumluluğu düzenlenmiştir. Buna göre; *"Bu Yönetmelik'te gösterilmiş olan hasta haklarının fiilen kullanılmasına mani olan veya bu hakları başka şekilde ihlal eden personelin, cezai, mali ve inzibati sorumluluklarının tamamı veya bunlardan bir kısmı doğabilir.*

Birinci fıkrada belirtilen sorumluluklar haricinde, ihlalin durumuna göre, personeli istihdam eden kurum ve kuruluş tarafından personel hakkında uygulanacak idari tedbir ve müeyyideler saklıdır."

16. Yönetmelik'in "Kamu Personelinin Sorumluluğunu Tespit Usulü" başlıklı 45'inci maddesine göre ise; *"Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personelin, hasta haklarını ihlal eden fiil ve halleri, şikâyet halinde veya idarece kendiliğinden tespit edildiğinde, hadisenin takibi, soruşturulması ve gerekir ise müeyyideye bağlanması için doğrudan valiliklerce veyahut Bakanlık veya personelin görevli olduğu kurumlar tarafından müfettiş veya muhakkik görevlendirilir."*

17. Aynı Yönetmelik'in 46'ncı maddesinde ise kamu personeli hakkındaki müeyyideler düzenlenmiştir. Buna göre; *"Hasta haklarının Devlet memuru veya diğer kamu görevlisi personel tarafından ve görevleri sırasında herhangi bir şekilde ihlali halinde uygulanacak müeyyideler aşağıda gösterilmiştir:*

a) *Kamu görevlisi olan personelin fiilinin niteliğine göre, soruşturmacı tarafından hakkında disiplin cezası teklif edilmiş ise, mevzuatın öngördüğü disiplin cezaları yetkili amir veya kurullarca usulüne göre takdir edilir.*

b) *Hak ihlali aynı zamanda ceza hukukuna göre suç teşkil ettiği takdirde, memur olan personel hakkında, Memurun Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat hükümlerine göre yapılan soruşturma sonucunda lüzum-u muhakeme kararı verilir ise, dosya cumhuriyet başsavcılığı'na gönderilerek ceza davası açılması ve böylece personel hakkında fiiline uygun bulunan cezai müeyyidenin tatbiki sağlanır.*

c) *Anayasa'nın 40 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 129 uncu maddesinin beşinci fıkrası ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13 üncü maddesi ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, memurların ve diğer kamu görevlilerinin hukuki sorumluluğu doğrudan doğruya memur aleyhine açılacak dava yolu ile gerçekleştirilemez. Dava, 43 üncü maddede gösterilen usule göre, ancak idare aleyhine açılabilir. Bu personelin hukuki sorumluluğunun doğması, idare aleyhine açılacak dava neticesinde tazmin kararı verilmesine bağlıdır. Kamu görevlisi personelin verdiği zarar, mahkeme kararı üzerine idare tarafından tazmin edildikten sonra, müsebbibi olan sorumlu personele rücu edilir.*

d) *Kamu görevlisi personelin mesleklerini resmi görevleri dışında serbest olarak icra etmekte iken işledikleri fiillerden dolayı haklarında 47 nci maddeye göre işlem yapılır."*

18. Doktorlar kendi uzmanlığı çerçevesinde hastalara uygulanacak tedaviyi ya da tedavi öncesinde gerekli tetkikleri belirleme yetkisine haiz olup doktorun tıbbi tespitine ilişkin şikâyetler yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre yapılmaktadır.

19. Somut başvuruda başvuran, ceza infaz kurumunda görevli olmayan doktorların uygun gördüğü tıbbi işlem ve tetkikler hakkında şikâyette bulunmaktadır. Kurumumuz doktorların tıbbi tespitlerinin ve değerlendirmelerinin esasını inceleyecek bir merci olmadığı gibi başvuranın sağlık hizmeti alımı sırasındaki şikâyetiyle, özgürlüğünden mahrum bırakılması arasında bir bağ kurulamamaktadır.

20. Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında somut başvuru incelendiğinde, başvuranın Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesinden aldığı sağlık hizmetine ilişkin şikâyetinin konu bakımından Kurumun görev alanı içerisine girmediği değerlendirilmektedir.

21. Sonuç olarak, somut başvuruda Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun ulusal önleme

mekanizması görevi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin olarak inceleme yapılabilecek bir husus bulunmadığı anlaşılmaktadır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 31.03.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye